

وزارت شهروند

شرکت مادر شخصی مدیریت ملی آب ایران

بسم الله الرحمن الرحيم

تاریخ ثبت مصادره: ۱۴۰۰/۱۱/۵۳
شماره ثبت مصادره: ۱۴۰۰/۱۵/۸۲
نام و نام خانوادگی: شهاب الدین

مقام معلم (موري): قطعاً سرور في انتظار ملأه أن استهلاك الماء يهدى فحسب

روسانی محترم حوضه های آبزیز کشور
مدیران عامل محترم شرکت های آب منطقه ای و شرکت سهامی سازمان آب و برق خوزستان

موضوع: موازین قانونی و حقوقی اخذ اسناد مالکیت بسته پیکره های آبی
مایه: سلامه و اجتناب

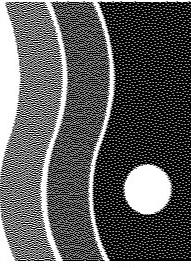
با توجه به مسائل مطروحه اخیر درباره موائزین حقوقی و قانونی اخذ اسناد مالکیت برای اراضی بستر پیکره های آبی (علم از ایندکسها، مدلاب ها و ...) بدینه سلسله نظریه مشاهده این دقت آن به استحضار می رسد.

الف) استنادات قانوني

- مطابق اصل (۵۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛ دریاها، دریاچه ها، رودخانه ها و سایر آب های عمومی، جزو انفال و ثروت عمومی تلقی شده و در اختیار حکومت اسلامی است تا بر طبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل نماید که تفصیل و ترتیب استفاده از آنها را قانون معین می کند. در این خصوص، قانونگذار با تصویب قانون توزیع عادلانه آب (مصوب ۱۳۶۱) طبق ماده (۱) آن اشعار داشته است «بر اساس اصل (۵۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آب های دریاها و آب های جاری در رودها و انهار طبیعی و دره ها و هر مسیر طبیعی دیگر اعم از سطحی و زیرزمینی و سیلاب ها و فاضلاب ها و زه آب ها و دریاچه ها و مرداب ها و بركه های طبیعی و چشمه سارها و آب های معدنی و منابع آب های زیرزمینی از مشترکات بوده و در اختیار حکومت اسلامی است و طبق مصالح عامه از آنها بهره برداری می شود. مسؤولیت حفظ و اجازه و نظارت بر بهره برداری از آنها به دولت محول می شود» و به موجب ماده (۳) همین قانون، به صراحت بیان داشته است «خصیص و اجازه بهره برداری از منابع عمومی آب برای مصارف شرب، کشاورزی، صنعت و سایر موارد منحصرآبا وازادت نبیرو است».

- به استناد ماده (۲) قانون توزیع عادلانه آب (مصوب ۱۳۶۱) و تصریح های ذیل آن «ماده ۲- پسز انهار طبیعی و کانال های عمومی و رودخانه ها اعم از اینکه آب دائم یا فصلی داشته باشد و مسیل ها و پسترهای مرداب ها و بركه های طبیعی در اختیار حکومت جمهوری اسلامی ایران است و همچنین است اراضی ساحلی و اراضی مستحدثه که در اثر پایین رفتگی سلطه آب برآمده و در بالجه ها و با خشک شدن، مداد ها و نایلا، ها بدید آمده باشد در صورت عدم احتمال این تصور

تهران: خیابان فلسطین شمالی پلاک ۷۱۵، تلفن: ۰۰۰۸۹۴۳۴۰ دوزنگار، ۰۶۱۶۹۸۸

مذکور

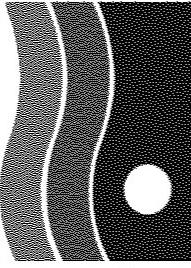
سکرتاریٹ شخصی مدیرت منابع آب ارالان

پیوست:
نمودارهای شناسنامه:
نمودارهای خارجی:

قانون نحوه احیای اراضی در حکومت جمهوری اسلامی»؛ «تصویره ۱ تعبین پهنهای بستر و حریم آن در موده روختانه و نهر طبیعی و مسیل و مرداب و برکه طبیعی در هر محل با توجه به آمار هیدرولوژی روختانه ها و انبار و تأسیسات آبی و همچنین کانال های عمومی آبرسانی و آبیاری و زهکشی اعم از سلطنتی و زیارتی به وسیله وزارت نیرو تعیین و پس از تصویب هیئت وزیران قطعیت پیدا خواهد کرد»؛ «تصویره ۲- ایجاد هر نوع اعیانی و حفاری و دخل و تصرف در بستر روختانه ها و انبار طبیعی و کانال های عمومی و مسیل ها و مرداب و برکه های طبیعی و همچنین در حریم قانونی سواحل در راهها و دریاچه ها اعم از طبیعی و یا مخترنی ممنوع است مگر با اجازه وزارت نیرو» و «تصویره ۳- وزارت نیرو در صورتی که اعیانی های موجود در بستر و حریم آثار و روختانه ها و کانال های عمومی و مسیل ها و وزارت نیرو در اینجا مراجم تشخیص دهد به مالک یا متصرف اعلام خواهد کرد که طرف مدت معینی در تخلیه و قلع خواهد کرد». به علاوه، به موجب بند «ج» ماده (۱) آینین نامه مربوط به بستر و حریم نماینده او اقدام به تخلیه و قلع اعیانی اقدام کند و در صورت استشکاف، وزارت نیرو با اجازه و نظرارت دادستان یا (روختانه ها، انبار، مسیل ها، مرداب ها، برکه های طبیعی و شبکه های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (مصوب ۱۳۷۹)، «بیست: آن قسمت از روختانه نهر یا مسیل است که در هر محل با توجه به آمار هیدرولوژیک و دانگاب و حداقل طغیان

- به موجب بند «(۱) ماده (۱) قانون کنوانسیون مربوط به تالاب های بین المللی و تالاب های زیستگاه پرندگان آبزی (۲) مصوب ۱۳۵۱)، «از لحاظ کنوانسیون حاضر، تالاب ها شامل مرداب ها و باتلاق ها و لجزارها یا آب های طبیعی یا مصنوعی اعم از دلخی یا موقت است که آب های شیرین، نمک یا شور در آن به صورت راکد یا جاری یافتد شود، از آن جمله است آب های دریا که عمق آنها در پایین ترین نقطه جری از شش متر تجاوز ننماید» و مطابق بند «ج» ماده (۱) قانون اراضی مستحدث و ساحلی (مصوب ۱۳۵۱)، تالاب، اعم از اراضی مرداب، باتلاق یا آب بندان طبیعی که سطح آن در حدکثر ارتفاع آب از پنج هکتار کمتر نباشد». همچنین به استناد بند «هـ» ماده (۱) آینین نامه اجرایی تبصره (۲) ماده (۲) قانون اراضی مستحدث و ساحلی (مصوب ۱۳۵۱)، «حد بستر، آخرین نقطه پیشرفته‌گی آب تالاب ها و دریاچه های موضوع این آینین نامه که در یک دوره زمانی معین (براساس داده های ثبت شده موجود) ظرف سه سال از تاریخ ابلاغ آین آینین نامه توسط وزارت نیرو تعیین می‌گردد».

- مطابق بند «ت» ماده (۱) آیین نامه مربوط به بستر و حریم رودخانه ها، انها، مسیل ها، مرداب ها، برکه های طبیعی و شبکه های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (مصوب ۱۳۷۹)، مرداب: زمین با تنالقی، مسطح و پستی است که در مناطق غیر ساحلی در فضول تعدادی آبراهه باشد و معمولاً در مد نزدگ دریا زیر آب رود، همچنین اراضی پستی که در مناطق غیر ساحلی در فضول

میزبان

سکرت مادر شخصی مدرست ملی آب اردن

لیگ امدادستان
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

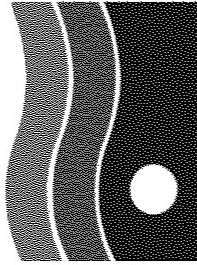
بازندگی و سیلاب غرقاب شده و معمولاً در تمام سال حالت بالاگای داشته باشد» و طبق بند «ث» آینین نامه مذکور، **«بروگه:** اراضی پستی است که در اثر جریان سطحی و زیرزمینی، آب در آنها جمع شده و باقی می‌ماند.

به موجب ماده (۳) قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور (مصوب ۹۳۰۱)، «سازمان [ثبت اسناد و املاک کشور] مکلف است طرف مدت پنج سال از تاریخ لازم‌اجرا شدن این قانون، حدنگاری را به نحوی به انجام برساند که موقعیت و حدود کلیه املاک و اراضی داخل محدوده مرزهای جغرافیایی کشور اعم از دولتی و غیردولتی و همچنین موقعیت و جزایر کشور، مشخص و تثبیت شود و امکان بهره برداری از نقشه‌ها و سایر اطلاعات توصیفی و ثبتی کلیه املاک و حدود کلیه کوه‌ها، مرانه، جنگل‌ها، دریاها، دریاچه‌ها، تالاب‌ها، اراضی مستحدث ساحلی، مسیل های دایر و متروکه و اراضی کشور به صورت نقشه و اسناد مالکیت حدنگار در نظام جامع میسر گردد، به گونه‌ای که هیچ نظمی از کشور بدون نقشه و اسناد مالکیت حدنگار نباشد» و به قرار ماده (۹) همان قانون، «کلیه دستگاه‌ها مکلفند تمام مستندات و اطلاعات توصیفی **املاک** متعلق به خود یا تحت اداره خود از جمله مشخصات ثبتی، کاربری، نام بهره بردار و تقسیمهای مختصات جغرافیایی املاک مذکور را با رعایت جنبه‌های امنیتی حدکثراً ظرف مدت دو سال از تاریخ لازم اجرا شنیدن این قانون تهیه نموده و جهت صدور سند مالکیت حدنگار در اختصار سازمان قرار دهند».

۱۰۷) استخارات حقوقی

- بدینه است بستر پیکره های آنی «اعم از رودخانه ها، مرداب ها و ...» به تبع آنی که در آن وجود داشته باشد، اعتبار پیدا می کند و بدون توجه به آن، اساساً فاقد معنی و سالبه به انتفاء موضوع خواهد بود. با توجه به قوانین و مقررات فوق الذکر، مدیریت و اداره کلیه منابع آنی در حیطه وظایف و اختیارات وزارت نیرو است؛ لذا به استناد قاعده فقهی «افن در شیعی، افن در لوازم آن است»، مدیریت و اداره بستر کلیه منابع آنی اعم از رودخانه و مرداب و امثالهم نیز جزو اختیارات وظایف وزارت نیرو است. کمالتکه در طول سالیان متعدد از زمان تصویب قانون آب و نحوه ملی شدن آن (مصوب ۱۳۶۷) تاکنون، هیچ خدشه ای به این اختیارات وظایف از سوی قانونگذار یا سایر مبادی اجرایی، نظارتی و قضایی وارد نشده است.

- مشترکات، نوعی از اموال یا ثروت عمومی است که از آن عموم مردم بوده و قابلیت تملک خصوصی ندارد و از باب اداره برای مصالح عامه، در اختیار حکومت قرار گرفته است و واجد نوع خاصی از مالکیت است که شاید بتوان از آن به عنوان مالکیت اداری تعبیر نمود. عبارت «در اختیار حکومت جمهوری اسلامی ایران»، نشان واضحی از این موضوع است؛ هر چند که قبل از تضویب قانون توزیع علاوه آب (مصوب ۱۳۶۱)، به موجب ماده (۲) قانون آب و نحوه ملی شدن آن (مصوب ۱۳۶۷) که بیان می دارد «بستر انهار طبیعی و رودخانه ها اعم از این که آب دائم یا فصلی داشته باشند

فیض

سکرتادا خصوصی مدرست ملی آب ایران

لیست مسکن:
شهرداری رشت شعبت صادرات: ۱۴۰۰/۱۵/۱۱/۰۳۸۲
شهرداری خارجی: ۱۴۰۰/۱۵/۱۱/۰۳۸۲
شهرداری قم: ۱۴۰۰/۱۵/۱۱/۰۳۸۲

متعلق به دولت است و پنهانی آن تا حدی است که مسیر رودخانه یا نهر را در حد اکثر طبیعت معمولی نشان دهد و همچنین است ساحل دریاها و دریاچه‌ها طبق قانون اراضی ساحلی مصوب ۵/۵/۱۳۳۶، بستر پیکره‌های آبی موضوع

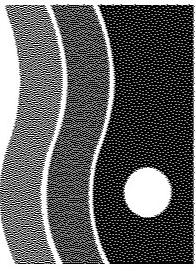
آن، در مالکیت یا تعلق دولت بود.

- باید توجه داشت که تالاب یک مفهوم کلی است و به انواع مختلفی مانند مرداب، برکه، باشلاق و المشاهم تقسیم می شود و باید آن را به عنوانی خاص برای برخی پیکره های آبی به کار برد و آنچه در فرهنگ علمه یا مکاتبات اداری به عنوان تالاب به نحو اطلاق به کار می رود، از باب تسامح می باشد. به عنوان مثال در قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست (تصویب ۱۳۵۰)، به صراحت از مرداب بندر انزلی نام بده شده است. از آینه رو، بسیاری از پیکره های آبی که مساحتاً به عنوان تالاب نام بده می شود، در واقع مرداب ها و برکه های طبیعی موضوع ماده (۲) قانون توزع عادله آب (تصویب ۱۳۵۱) می باشد و بالتبغ بستر مرداب های مذکور، به تبعیت از حقوق مرتبت بد آب آنها، جزو مشرکات محسوب شده و تحت مدیریت اداره کننده اصلی آن یعنی وزارت نیرو قرار دارد و به موجب قوانین و مقررات فوق الذکر، تعیین حد بستر آنها صرفاً بالحاظ خصوصیات هیدرولوژیک توسط وزارت نیرو انجام می گیرد و ارتباطی به مسائل اکولوژیک، با محیط زیستی، ندارد.

- در باب عبارت «دولت جمهوری اسلامی ایران» مندرج در اسناد صادره برای ستر بیکره های آنی اعم از رودخانه ها و مرداب ها باید توجه داشت که طبق موازین حقوقی - سیاسی، مفهوم دولت (State) به کلیتی مشتمل بر مردمی که در سرزمینی معین و تحت حاکمیت خاصی سکونت دارند، اطلاق می گردد که در نظام سیاسی - حقوقی ایران نام بده می گذارد. به سیاق قانون نویسی - قانونگذاری و دستوری حقوقی در ایران، عنوان دولت جمهوری اسلامی ایران یا نظام جمهوری اسلامی ایران نام بده می شود و مفهوم فرانز از قوه مجریه (Executive) دارد. به تعبیری به کار می رود، مراده قوه مجریه است و هنگامی که به صورت عبارت «دولت» به تعبیری به کار می رود، مراده قوه مجریه است و هنگامی که به صورت عبارت «دولت جمهوری اسلامی ایران» استفاده می گردد، منظور، حکومت جمهوری اسلامی ایران است.

ج) جمع بندي

۱- ادعاهاي مطروحه مبني بر اينکه اسناد مالكىت صادره بستر پيکره هاي آنها است، مفرونه به صحت نيسست و اساساً اين اسناد از باب مالكىت اداري (مديريت) بستر پيکره هاي آنها به نام وزارت نيزو يا قوه مجرده يا در مالكىت جمهورى اسلامي ايران (كه همانا حکومت جمهورى اسلامي ايران است) صادر مي گردد و نهادنگي دولت جمهورى اسلامي ايران در مقوله مديريت و اداره کلي آنها (حفظات و تکههاری بستر روندانه ها و مردماب ها و ...) از طريق اقدامات احرازي و قضائي و امثالهم در حماجوب وظائف و اختيارات قانوني به وزارت نيزو سپرده مي شود، هرچند که اين امور،

خواسته

سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

شماره ثبت صادر: ۱۴۰۰/۱۵/۱۱/۰۰۳۸۴۵
تاریخ شیوه: ۱۴۰۰/۰۱/۱۵/۰۵/۲۸
شماره داخلي: ۱۴۰۰/۱۱/۰۰۳۰۰۴/۰۱/۰۵/۲۸

نخواهد بود.

۱- صدور اسناد مالکیت بستر پیکره های آبی، هیچگونه ارتباطی به تجدید سازمان تشکیلات مدیریت آب کشور یا طرح های انتقال آب ندارد و صرفاً از باب اجرای تکلیف قانونگذار در مواد (۳) و (۹) قانون جامع حوزه‌گار (کاداستر) کشور (مصوب ۱۳۹۳/۱) مبنی بر صدور سند مالکیت حوزه‌گار برای کلیه املاک تحت اداره وزارت نیرو می باشد.

۲- هیچ مستند قانونی یا اسناد بالادستی مصروفی مبنی بر تعلق مالکیت بستر پیکره های آبی به سازمان مرانع، جنگل ها و آبخیزداری یا سازمان حفاظت محیط زیست کشور وجود ندارد. کما اینکه بدینه است به دلیل ماهیت مشترکات بستر این منابع آبی، ادعای مالکیت برای هر شخص دولتی یا غیردولتی، مغایر موازن فقهی و خلاف شرع بین می باشد. به قسمی که دائم شماره ۱۳۹۳/۱ مورخ ۱۷/۱۱/۹۱ صادر از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر عدم لبطال توافق نامه فی مابین وزارت نیرو با سازمان جنگل ها، مرانع و آبخیزداری و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مؤید این مطلب است (پیوست). هکذا باید توجه داشت با تصویب ماده (۲) قانون توزیع عادلانه آب (مصوب ۱۳۹۳/۱) و با عنایت به حکم مذدرج در ماده (۱۵) این قانون، کلیه قوانین و مقررات مخالیق این بالآخر می باشد.

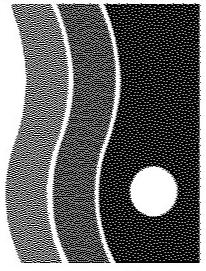
۳- از لحاظ اجرایی نیز باید عنایت داشت که صدور اسناد برای بستر رودخانه ها و مرداب و بركه ها به نام «دولت جمهوری اسلامی ایران به نمایندگی وزارت نیرو»، باعث تثبیت وضعیت حقوقی اراضی مذکور به عنوان مشترکات (غیرقابل وگذاری و غیرقابل فروش) می گردد و علاوه بر جلوگیری از تجاوز اشخاص به این اراضی و پیشگیری از پدیده مذکوم زمین خواری، از تبعات نامطلوب و ثالی فاسدی که مبتداه اراضی ملی و منابع طبیعی است و به مرور زمان و بروز مسائلی، قابلیت وگذاری بینا می کند و به تملک اشخاص در می آید، ممانعت به عمل می آورد.

۱۰۷

مدیرکل دفتر حقوقی

بسم الله الرحمن الرحيم

وزارت شهرو

شماره ثبت صادر: ۱۴۰۰/۱۵/۵۴۳۸
تاریخ ثبت صادر: ۱۴۰۰/۰۱/۱۵
شماره داخلی: ۱۴۰۰/۱۵/۸۸۲۸

رونوشت : حباب آفای مهندس نقی زاده خامسی، معاون مستلزم وزیر امور آب و آبنا و رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت مدیریت منابع آب ایران مزید استخضار